

OP DE SCHOOT BIJ 'DOKTER DOOD': PHILIP NITSCHKE

Een overgrote meerderheid van de bevolking – 83 procent volgens een recente bevraging door VTM – wil de bestaande euthanasiewet uitbreiden, zodat ook mensen met dementie euthanasie kunnen krijgen. Onlangs lanceerde professor palliatieve geneeskunde **Wim Distelmans** online een petitie, om een aanpassing van de euthanasiewet op de politieke agenda te krijgen. Maar voor sommigen gaat dat niet ver genoeg: zij vinden dat iederéén het recht zou moeten hebben om zijn of haar leven te beëindigen, om het even welke motivatie daaraan ten grondslag ligt – dus ook mensen die níét ziek, terminaal of dement zijn.

Dé voorvechter van dat onvoorwaardelijke recht op zelfdoding is de Australische arts en activist **Philip Nitschke**, die al meer dan twintig jaar een verbeterd strijd voert om het recht op sterven als een mensenrecht te laten erkennen. Het leverde hem de bijnaam *Doctor Death* op. Nitschke is (samen met zijn vrouw **Fiona Stewart**) de auteur van het omstreden zelfdodingshandboek 'The Peaceful Pill Handbook' en woont sinds een paar jaar in Amsterdam, waar hij met zijn stichting Exit International wereldwijd advies geeft over humane levensbeëindiging.

Toen Philip Nitschke (71) in 1996 als eerste arts ooit legale euthanasie uitvoerde, leverde hem dat de bijnaam *Doctor Death* op. Toch is de Australiër altijd blijven strijden voor het 'fundamentele recht op zelfdoding', en met het beruchte 'The Peaceful Pill Handbook' schreef hij een zelfhulpboek voor levensmoeë mensen. In 2015 verbrandde hij zelfs publiekelijk zijn artsenbul om vrijuit te kunnen spreken over vrijwillige levensbeëindiging. En dat doet hij met de meest open geest: 'Ik hanteer geen enkel criterium voor euthanasie. Als iemand goed beseft wat hij wil, is er voor mij geen verdere discussie nodig.'

DIEDERIK VAN DEN ABBELE / FOTO ANDREAS TERLAAK

Wij interviewden Nitschke enkele dagen nadat bekend raakte dat Coöperatie Laatste Wil, een Nederlandse vereniging die ervoor pleit dat mensen zonder tussenkomst van een arts of de overheid hun leven kunnen beëindigen, binnenkort twee bijeenkomsten in ons land organiseert. De vereniging raadt zijn leden het gebruik van 'middel X' aan om snel en pijnloos uit het leven te stappen. Dat poeder is naar eigen zeggen legaal te verkrijgen, maar de naam ervan wordt niet openbaar gemaakt. Het parket van Oost-Vlaanderen liet weten dat het een onderzoek is gestart naar dat zelfdodingsmiddel. Nitschke

vindt de houding van het Belgische gerecht niet verwonderlijk, zegt hij, wanneer wij hem in zijn kantoor in de Amsterdamse binnenstad ontmoeten: hij balanceert al twintig jaar op de grens van 'hulp bij zelfdoding', wat in zowat alle landen ter wereld strafbaar is. Daardoor is hij zelf ook al vaak in het vizier van het gerecht gekomen.

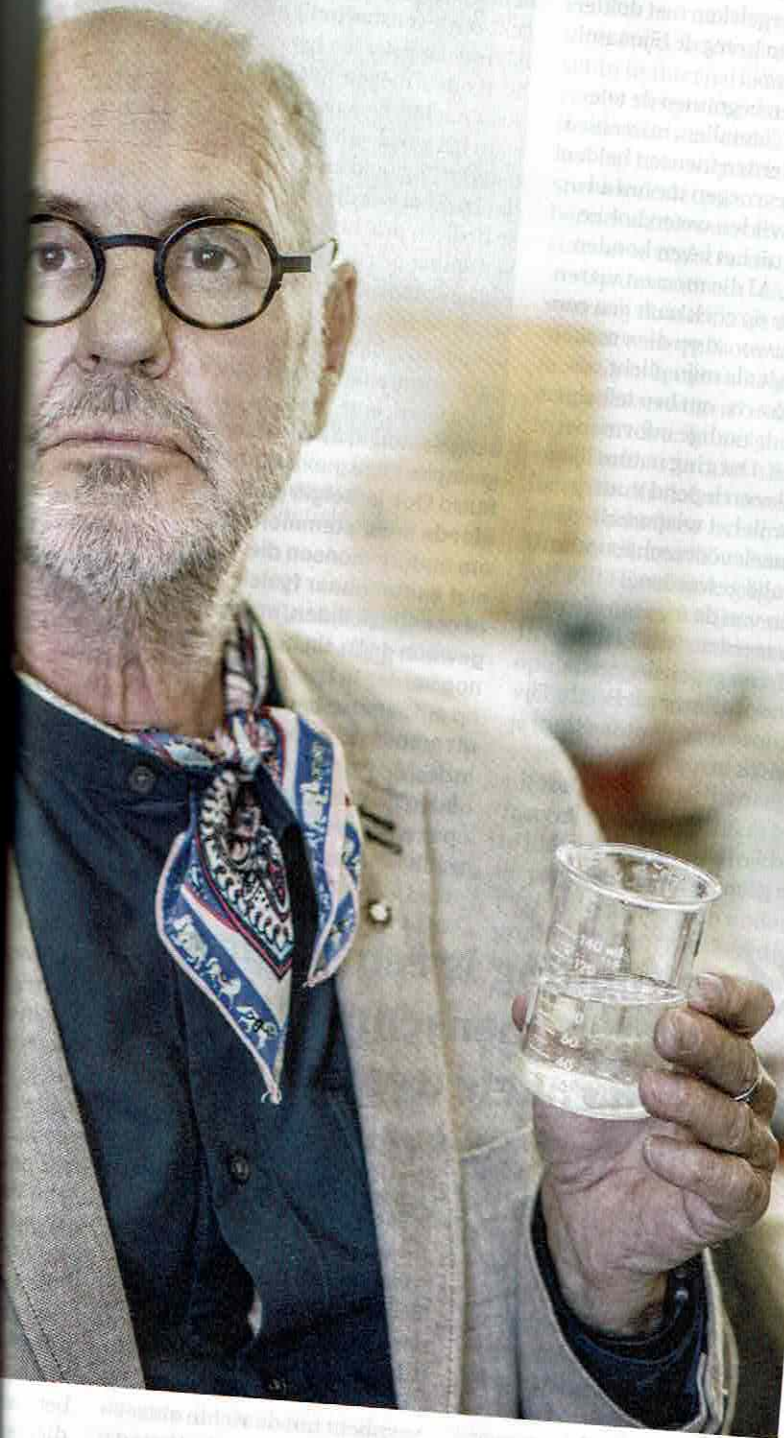
HUMO In 1996 hebt u als eerste arts ter wereld iemand legaal geëuthanaseerd. In welke omstandigheden gebeurde dat precies?

PHILIP NITSCHKE «Toen ik eind 1995 in een ziekenhuis in Darwin werkte, hoorde ik op een dag op de radio dat het regio-

nale parlement van het Noordelijk Territorium over een wetsvoorstel zou stemmen dat euthanasie zou legaliseren. Ik werkte op dat moment vooral met drugsverslaafde jongeren en had dus niets te maken met oude of zieke mensen die terminaal of levensmoe waren, maar het trof me hoe groot het verzet was tegen dat wetsvoorstel. Niet alleen van de kerk en conservatieve politici, maar ook vanwege de Australische Orde der Artsen. Hun woordvoerder zei meermaals in de pers: 'Die wet is totaal nutteloos, want geen enkele arts in het Noordelijk Territorium zal ooit bereid zijn om een euthanasie uit te voeren.' Toen dacht ik: dat klopt niet, ik zou, in de juiste omstandigheden, daar wél toe bereid zijn. Ik heb toen rondgebeeld en 25 dokters gevonden die me zeiden dat ze ook bereid zouden zijn om euthanasie uit te voeren. Wij hebben toen een advertentie in een lokale krant laten plaatsen onder de titel 'Doctors for Change', met een lijst met onze 25 namen.

»Toen op 1 juli 1996 de wet nipt werd goedgekeurd, was het Noordelijk Territorium de eerste staat in de wereld waar euthanasie legaal was. Al diezelfde dag bood iemand zich aan die gebruik wilde maken van zijn recht om te sterven. Het ging om **Max Bell**, een taxichauffeur uit Broken Hill. Hij had terminale maagkan-

'ALS HET LEVEN ECHT EEN GESCHENK IS, MOET JE OOK KUNNEN TERUGGEVEN.'

**IK IS, DAN MOET JE HET
RS IS HET EEN LAST'**

ker en was met zijn taxi he-
lemaal van Broken Hill naar
Darwin gereden, meer dan
3.000 kilometer, om euthana-
sie te krijgen. Toen hij na vijf
dagen doodziek aankwam in
Darwin, liet ik hem meteen
opnemen in het ziekenhuis en
ging ik op zoek naar drie an-
dere artsen die samen met mij
moesten bevestigen dat Max
ongeneeslijk ziek was, zoals
de wet voorschreef. Maar geen
enkele arts met wie ik con-
tact opnam, was bereid mee te
werken.»

HUMO Waarom niet?

NITSCHKE «Schrik. De Orde
had gezegd dat de kans groot
was dat de wet op federaal
niveau zou worden ingetrok-
ken en dat artsen die intus-
sen iemand hadden geëutha-
naseerd zich schuldig zouden
hebben gemaakt aan een
misdadaad... Onzin natuurlijk,
maar daardoor vond ik nie-
mand die de moed had om mij
te helpen. Dat was in de eer-
ste plaats vreselijk voor Max
Bell, die drie weken in het zie-
kenhuis heeft gewacht op zijn
euthanasie... Uiteindelijk was
hij het beu en is hij totaal ge-
desilluseerd met zijn taxi
teruggereden naar Broken
Hill, nóg zieker dan hij was
gekomen. Bij zijn vertrek zei
hij tegen mij: 'Je hebt tegen
mij gelogen. Je zei dat je mij
ging helpen.' Dat kwam hard
aan... Twee weken later is hij
in het plaatselijke ziekenhuis
van Broken Hill gestorven, ▶

▶ maar níet op de manier die hij had gekozen.

»Kort na zijn dood is er een tv-documentaire over Bell uitgezonden, die in heel Australië te zien was. Meteen daarna kreeg ik telefoontjes van dokters die me beloofden dat ik de volgende keer wel een beroep op hen zou kunnen doen.

»Twee maanden later was het zover: **Bob Dent** benaderde me en zei dat hij vergevorderde prostaatanker had en wilde sterven. De drie artsen waren deze keer snel gevonden, en ik heb Bob geholpen om te sterven, met behulp van een machine die ik zelf had ontworpen: de *Deliverance Machine*. Dat was een laptop die Bob zélf kon bedienen, op het moment dat hij klaar was om te sterven. Ik wilde namelijk dat het voor iedereen duidelijk was dat het zijn beslissing was. Ik had een infuus bij hem ingebracht, en Bob kon via een paar klikken op de laptop een dodelijke overdosis barbituraten bij zichzelf toedienen. Bob stierf vredevol in de armen van zijn vrouw **Judy**.

»Na Bob heb ik nog drie andere terminale patiënten geholpen. En toen dacht ik: misschien moet ik er maar mee ophouden. Het was helemaal niet mijn bedoeling om alleen nog maar euthanasieën uit te voeren, ik wilde gewoon weer verder werken met drugsverslaafde jongeren. Ik hoopte dat andere artsen het van me zouden overnemen, nadat ik het pad had geëffend.»

VOLTOOID LEVEN

HUMO Dat pad bleek echter nergens naartoe te leiden, want de Australische regering stak stokken in de wielen.

NITSCHKE «Ja, negen maanden nadat de euthanasiewet van kracht was geworden, werd hij weer ingetrokken door de federale regering. In het Noordelijk Territorium mocht dus voortaan geen euthanasie meer worden uitgevoerd. En ik was voor

velen de baarljke duivel, want ik had vier mensen 'vermoord'. Ik werd vergeleken met dokter **Mengele** en kreeg de bijnaam *Doctor Death*...

»En toen begonnen de telefoontjes. Tientallen, misschien wel honderden mensen belden mij op en vroegen me om advies. Ze wilden weten hoe ze pijnloos uit het leven konden stappen. Al die mensen waren hopeloos op zoek naar een concreet antwoord op die vraag. Ik zag het als mijn plicht, als mens én arts, om hen te helpen en hun de nodige informatie te geven. Dat ging natuurlijk rond als een lopend vuurtje, en voor ik het wist was ik dé euthanasievoorvechter van Australië geworden.

»Eén van de mensen die me contacteerden, was **Lisette Nigot**, een gepensioneerde Franse professor uit Perth. Tijdens onze eerste ontmoeting zei ze: 'Ik ben 76 jaar. Binnen vier jaar wil ik sterven. Dan word ik 80. Dan is mijn leven voorbij.' Ik zei: 'Maar u hebt toch geen reden om dood te

een vredige manier uit het leven te stappen. Sindsdien kijk ik helemaal anders naar zelfgekozen levensbeëindiging: ik vind dat iederéén het recht heeft om te mogen sterven, wat ook de achterliggende reden is. In het geval van Lisette was dat: een 'voltooid leven', zoals dat zo mooi wordt genoemd – ze had een prachtig en vol leven achter de rug en had altijd geweten dat ze niet te oud wilde worden. Ik heb vier jaar contact met haar gehouden, en in 2002, enkele dagen vóór ze 80 werd, is ze, zoals ze had aangekondigd, uit het leven gestapt.»

HUMO Ook in België gaan steeds meer stemmen op om oudere mensen die niet aantoonbaar fysiek of geestelijk lijden, maar gewoon geen zin hebben om nog verder te leven, het recht op euthanasie te geven.

NITSCHKE «Een logische evolutie. Mensen worden steeds ouder, en velen van hen zijn op een gegeven moment gewoon klaar met het leven.

« Zelfdoding is een fundamenteel mensenrecht. Geen enkele overheid zou dat recht mogen uithollen of verbieden »

willen gaan? U bent niet ziek. U zou van het leven moeten genieten. Waarom gaat u niet op cruise of schrijft u geen boek?' Toen werd ze kwaad. Ze zei: 'U hebt het recht niet om over mij te oordelen. Waarom ik wil sterven, gaat alleen mij aan.' Dat zette mij heel erg aan het denken, en ik kwam tot de conclusie dat ze gelijk had: euthanasie mocht geen medisch privilege zijn – het mochten niet enkel artsen zijn die bepaalden of iemand het recht had om op

Maar strikt gezien vallen die mensen niet onder de euthanasiewet, dus artsen die hen uit compassie toch willen helpen om te sterven, zien zich verplicht om de wet te omzeilen, ofwel door bewust een foute diagnose te stellen, ofwel door illegaal te euthanasieren. Dat gebeurt jammer genoeg heel vaak, en dat vind ik erg. Het zou veel beter zijn om de wet uit te breiden, want wie zijn wij om een 'voltooid leven' geen goede reden

'Mijn eerste euthanasieën voerde ik uit met de *Deliverance Machine*, een laptop die de patiënt zélf kon bedienen.'

te vinden om uit het leven te willen stappen? Iedere mens heeft het recht om zélf te bepalen wat zijn redenen zijn om te willen sterven. Ik hanteer geen enkel criterium, en al zeker geen medisch. Mijn enige voorwaarde is: is hij gezond van geest? Beseft hij goed wat hij wil? Als dat het geval is, is er voor mij geen verdere discussie nodig.

»Ik hoor tegenstanders van euthanasie vaak zeggen: 'Het leven is een geschenk.' Maar als het leven een geschenk is, moet je het ook kunnen teruggeven. Anders is het leven geen geschenk, maar een last. Zelfdoding is een fundamenteel mensenrecht. Geen enkele overheid zou het recht mogen hebben om dat recht uit te hollen of te verbieden.

»Om je recht op zelfdoding waardig en pijnvrij te kunnen uitoefenen, heb je correcte, betrouwbare informatie nodig. In de praktijk betekent dat een antwoord op de vragen: hoe maak ik best een einde aan mijn leven? Welke middelen heb ik daarvoor nodig? En hoe kom ik aan die middelen? Die informatie stelt iedereen in staat om een weloverwogen beslissing te nemen over zijn

en de euthanasiewet tijdelijk werd ingetrokken, vonden en me de baarljke duivel, want ik had vier mensen vermoord'. Men vergeleek mij met dokter Mengele enemde mij *Doctor Death*.'

en levenseinde. Goede informatie voorkomt niet alleen schuwelijke zelfdodingen of ophanging, vergiftiging of het zich voor de trein gooien, maar het zorgt er ook voor dat mensen zich minder angstig kunnen voelen. Door oudere en ernstig zieke mensen de juiste informatie te verschaffen die de mogelijkheid geeft om beslissingen te nemen over levenseinde, is de kans kleiner dat ze zich juist daarvoor geen zorgen meer maken en verder kunnen gaan met hun leven.

Ik beschouw het als mijn taak, zeg maar gerust levenswerk, om die informatie te verspreiden aan mensen die zich vragen stellen over hun eigen levenseinde.»

U doet méér dan adviseren alleen. Toen u nog in Australië woonde, organiseerde u andere reizen naar Mexico om daar samen met familiebejaarden die een einde aan hun leven wilden maken Nembutal te gaan kopen een krachtig barbituraat dat heel populair is als zelfdodingsmiddel en om die reden in de meeste landen niet vrij verkrijgbaar mag worden. Maar in Mexico.

NITSCHKE «Ja, sinds de jaren 60 wordt Nembutal officieel alleen nog maar gebruikt in de diergeneeskunde, om dieren te laten inslapen. Omdat het medicijn bij een overdosis gegarandeerd tot de dood leidt, is de vrije verkoop in bijna alle landen verboden. Samen met Peru en Mexico zowat het enige land ter wereld waar je het over het algemeen vrij kunt kopen. Dat heb ik dus verschillende keren gedaan, maar ik ben uiteindelijk met die reizen gestopt, omdat de politie en douane in Australië en Nieuw-Zeeland er lucht van kregen en de mensen bij hun terugkeer extra controleerden en de Nembutal in beslag namen. Sommige mensen riskeerden zelfs een vervolging, omdat ze een vergunning nodig hadden om Nembutal in te voeren.»

DUWTJE IN DE AFGROND
HUMO Is dat de reden waarom u het plan had om mensen die uit het leven wilden stappen op een schip in internationale wateren te laten sterven?

NITSCHKE «Het was mijn bedoeling om een schip te kopen waar mensen buiten de territoriale wateren op een veilige manier konden sterven, zón-

der dat overheden zich ermee zouden kunnen bemoeien. Dat leek me een geweldige idee, tot ik begreep dat op een schip in internationale wateren de wetgeving van kracht is van het land onder welke vlag het schip vaart. En al snel bleek dat geen enkel land bereid was om een euthanasieschip te registreren...

»Op dat moment was het voor mij duidelijk: de enige manier waarop ik mensen efficiënt zou kunnen helpen om een weloverwogen beslissing te nemen over hun eigen levenseinde, was door alle informatie die ik had verzameld neer te schrijven in een boek. Dus ben ik aan 'The Peaceful Pill Handbook' begonnen, samen met mijn vrouw. In essentie hebben we een oplijsting gemaakt van alle verschillende methodes die je kunt gebruiken om op een vreedevolle, pijnloze manier uit het leven te stappen, samen met een heleboel concrete informatie, zoals adressen en plekken waar je aan bepaalde medicijnen en andere producten kunt geraken die je bij de methode van je keuze nodig hebt.»

HUMO Toen het boek uitkwam in Australië werd het verbannen.

NITSCHKE «Het is het enige boek in Australië dat de voorbije vijftig jaar op de zwarte lijst is terechtgekomen en daar vandaag nog steeds op staat. Terwijl het boek elders in de wereld een absolute bestseller is.

»Dat het boek vrij snel verbannen werd in Australië en Nieuw-Zeeland, zette mijn positie als arts onder druk en zorgde ervoor dat ik hoe langer hoe meer problemen kreeg met de Orde. Zij beschuldigden me ervan dat ik mensen aanzette tot zelfdoding en hen daar ook persoonlijk bij hielp. Hulp bij zelfdoding is illegaal in Australië, en dat is de grote paradox in heel deze discussie: in de

meeste landen is zelfdoding niet strafbaar, maar iemand helpen om zelfmoord te plegen is dat wel. De Orde zei: 'Met je boek help je mensen om zelfmoord te plegen. Ze staan aan de rand van de afgrond, en jij duwt hen erover.' Wat natuurlijk onzin is: informatie verstrekken over iets dat niet strafbaar is, kan onmogelijk zelf strafbaar zijn...»
HUMO Uw problemen met de Orde bereikten een hoogtepunt nadat Nigel Brayley, een 45-jarige Australiër die ervan verdacht werd drie vrouwen te hebben vermoord, in 2014 zelfmoord pleegde om zijn nakende straf te ontlopen. U werd ervan beschuldigd Brayley te hebben geadviseerd hoe hij een einde aan zijn leven moest maken.

NITSCHKE «Toen Brayley me aansprak, wist ik niet dat hij verdacht werd van die moorden. Hij zei dat hij overwoog om zelfmoord te plegen en vroeg me hoe hij dat het beste kon doen. Ik legde hem uit dat Nembutal een heel efficiënt middel was en dat hij dat vrij gemakkelijk in Hongkong kon kopen. Veel meer heb ik niet tegen hem gezegd. Drie maanden later hoorde ik voor het eerst dat hij waarschijnlijk drie vrouwen had vermoord.

»'Kijk nu toch wat je doet, met al je advies,' zei de Orde. 'Je helpt moordenaars hun straf te ontlopen!' Ze namen het me vooral kwalijk dat ik Brayley niet naar een psycholoog of psychiater had doorverwezen, dat beschouwden ze als een professionele fout. Ze vonden ook dat mijn visie een gevaar was voor de volksgezondheid en daarom schorsten ze mij als arts.

»Ik ging tegen die schorsing in beroep en er volgde een lange juridische strijd, die ik uiteindelijk in 2015 won. De Orde deed een voorstel om mijn schorsing ongedaan te maken: ze stelden 25

voorwaarden, waarvan de belangrijkste was dat ik geen advies meer zou geven over zelfeuthanasie, én dat ik mijn naam als auteur van 'The Peacefull Pill Handbook' zou weghalen. 'Ofwel ben je een arts, ofwel ben je de auteur van dat boek,' zeiden ze letterlijk tegen mij. Kort daarna heb ik mijn artsensbul in het openbaar verbrand en aan iedereen duidelijk gemaakt dat ik mij voortaan met nóg meer gedrevenheid zou inzetten voor mensen die, om welke reden ook, op een waardige manier uit het leven willen stappen.»

HUMO Niet lang nadat u uw artsensbul had verbrand, hebt u Australië verlaten en bent u naar Nederland verhuisd.

NITSCHKE «Ik had nood aan een minder conservatieve omgeving. Nederland is in mijn ogen het meest vooruitstre-

eist. Het uitgangspunt is dus: je moet ziek genoeg zijn om op een waardige, pijnloze manier te mogen sterven. Dat is volgens mij totaal verkeerd.

»Ik ga ervan uit dat landen als Nederland en België, die al bijna twintig jaar een euthanasiewet hebben en die wet al een paar keer ten goede hebben aangepast en uitgebreid, vroeg of laat geen louter medische criteria meer zullen hanteren om te bepalen of iemand recht heeft op euthanasie.»

EUTHANASIECABINE
HUMO In België probeert professor Wim Distelmans al een hele tijd om de bestaande euthanasiewet te laten uitbreiden zodat ook mensen met dementie euthanasie kunnen krijgen. Vorige maand lanceerde hij een petitie om het onderwerp op de politieke agenda te krijgen.

dat moment in zijn hoofd omgaat. De kans bestaat dat hij een andere mens is dan vijf jaar ervoor: misschien voelt hij zich, ondanks geestelijke aftakeling, wel gelukkig. Ik zou zo iemand geen dodelijke injectie kunnen geven... Ik vind het moedig én noodzakelijk dat mensen als professor Distelmans een oplossing proberen te vinden voor deze aartsmoeilijke kwestie, maar ik vrees dat het bijzonder moeilijk zal worden om een aanvaardbare en werkbare oplossing te vinden.»

HUMO Vorig jaar haalde u het wereldnieuws met uw zelf-ontworpen euthanasiecapsule. Nadat de gebruiker in de 'Sarco' heeft plaatsgenomen, krijgt hij de instructie 'Push the button if you want to die', waarna de cabine zich met stikstof vult. Enkele minuten later volgt de dood. Is de Sarco inmiddels al operationeel?

NITSCHKE «We zijn volop bezig om een kliniek in Basel te openen waar we de Sarco hopelijk vanaf volgend jaar kunnen gebruiken. Er is nog wat werk om alles geregeld te krijgen met de Zwitserse autoriteiten. In principe zou er geen probleem mogen zijn, want in Zwitserland is het wettelijk mogelijk om euthanasie in deze vorm aan te bieden aan mensen die willen sterven. Zwitserland is trouwens het enige land ter wereld met een euthanasiewet die bepaalt dat er geen arts nodig is om euthanasie te krijgen. Ook hulp bij zelfdoding is er geen misdrijf. Als ik in Nederland of België het gebruik van de Sarco zou aanbieden, zou ik daarvoor vervolgd worden.

»Ik hoop natuurlijk dat de Sarco ook individueel verkocht zal worden. De plannen ervan zullen overal ter wereld via onze website gedownload kunnen worden, waarna ze als basis kunnen dienen om de Sarco met een 3D-printer te bouwen. Ik schat dat de

'Als ik in België het gebruik van de Sarco zou aanbieden, zou ik daarvoor vervolgd worden.'

kost ongeveer 1.000 dollar zal bedragen. De cabine zal bestaan uit biologisch afbreekbaar materiaal, zodat hij achteraf ook als doodskist kan worden gebruikt. Sinds we de Sarco eind 2017 hebben voorgesteld, is de interesse enorm groot.»

HUMO Daar zit toch een heel wrange kant aan? Een fraai vormgegeven capsule, die je gewoon via het internet kunt downloaden, om snel en pijnloos uit het leven te stappen, mét een glaasje champagne erbij: op die manier wordt zelfdoding wel héél laagdrempelig, bijna aantrekkelijk zelfs.

NITSCHKE «Wat stelt u dan voor? Dat we zelfdoding voor iedereen juist heel moeilijk en onaantrekkelijk maken? Dat we mensen verplichten om zich op te hangen of voor een trein te gooien? Denkt u dat er dan minder mensen zelfmoord zullen plegen? Ik ben zeker van niet. Mensen die uit het leven willen stappen, laten zich niet tegenhouden omdat er geen vredige manieren voorhanden zijn.

»Ik vind dat wij als samenleving de morele plicht hebben om mensen die willen sterven een waardige manier

«Mijn vraag aan alle mensen die mij benaderen is niet: 'Waarom wil je sterven?' Maar wel: 'Besef je heel goed wat je van plan bent?' »

vende land ter wereld als het over thema's als euthanasie en recht op sterven aankomt. Het is het eerste land ter wereld waar op dit moment openlijk een debat wordt gevoerd of mensen niet vanaf een bepaalde leeftijd het recht zouden moeten hebben om een vredige pil aan te schaffen en hun leven te beëindigen, zonder tussenkomst van een arts. Dat is grensverleggend, want in de meeste landen waar een euthanasiewet bestaat, is er volgens die wet altijd een tussenkomst van één of meerdere artsen ver-

NITSCHKE «Een goed initiatief en ik ben benieuwd naar de uitkomst, want eenvoudig zal het niet zijn. Zelfs al komt er zo'n uitbreiding van de wet, ik denk niet dat er veel dokters zullen zijn die mensen met dementie zullen willen euthanaseren. Als er iemand voor me zit die door zijn dementie niet meer weet hoe hij heet of welke dag het is, en naast hem op tafel ligt een document dat hij vijf jaar eerder heeft opgesteld en waarin hij verklaart dat hij euthanasie wil als hij ooit dement zou worden, dan kan ik onmogelijk weten wat er op

Omdat ze te jong was voor euthanasie, koos de 17-jarige Nederlandse Noa Pothoven ervoor om te stoppen met eten en drinken, tot ze enkele weken later stierf. Is dat niet vreselijk?

aan te bieden om dat te kunnen doen.

»Voor dieren doen we dat wél, dat is toch heel vreemd? Van mensen verlangen we dat ze verder blijven leven met veel pijn, terwijl we onze huisdieren zonder probleem een verlossend spuitje geven.»

HUMO Hoe oud moet iemand van u zijn om voor euthanasie in aanmerking te komen?

NITSCHKE «Iedereen die 18 jaar en ouder is, kan bij ons terecht. Op voorwaarde dat hij gezond van geest is.»

HUMO 18 jaar is toch heel erg jong? U gaat toch geen tieners helpen die zich in een impulsieve bui van het leven willen beroven omdat hun lief het heeft uitgemaakt?

NITSCHKE «Ik kan daar alleen maar op antwoorden dat ik het niet mijn taak vind om de motieven van mensen die willen sterven in vraag te stellen. Mijn vraag aan alle mensen die mij benaderen is dus niet: 'Waarom wil je sterven?' Maar wel: 'Besef je heel goed wat je van plan bent?'

»Ik ben pas bereid om mensen te helpen als ze zich bewust zijn van de onherroepelijkheid van de dood. Dat besef komt pas als je volwasen bent, al is de leeftijd van

18 jaar een arbitraire grens die in sommige gevallen misschien te laag is.»

HUMO Komt iemand met psychische problemen in aanmerking voor euthanasie?

NITSCHKE «Ik hou niet van de term 'psychische problemen', omdat het een containerbegrip is. Iedereen heeft weleens, in meer of mindere mate, psychische klachten. Er zijn mensen met psychiatrische aandoeningen, zoals schizofrenie of psychotische stoornissen, die het contact met de realiteit kwijt zijn, maar dat zijn uitzonderingen. De meeste mensen met psychische klachten weten heel goed wat ze doen en wat ze willen. Als iemand met een depressie zwaar lijdt onder zijn toestand en het leven beu is, waarom zou zo iemand dan niet het recht hebben om zijn leven te beëindigen?»

HUMO Omdat met de juiste behandeling de kans groot is dat zijn depressieve gevoelens en de pijn zullen verminderen, en dus ook de wens om te sterven.

NITSCHKE «Ik weet uit ervaring dat het jammer genoeg meestal niet zo werkt. Ik heb de voorbije twintig jaar met duizenden mensen gespro-

ken, van wie velen antidepressiva namen en jarenlange therapieën achter de rug hadden - maar dat had allemaal niets geholpen: ze bleven zich depressief voelen en hadden uiteindelijk geen zin meer om verder te leven.

»Kijk naar wat drie weken geleden in Nederland is gebeurd met **Noa Pothoven**. Dat 17-jarige meisje was op jonge leeftijd verkracht en leed aan depressies en anorexia. Samen met haar ouders had ze jarenlang echt alles geprobeerd om zich beter te voelen. Ze had alle mogelijke behandelingen gekregen en vele therapieën gevolgd, maar niets hielp. Uiteindelijk koos ze ervoor om te sterven, omdat ze ondraaglijk leed. Maar omdat ze te jong was voor euthanasie, is ze op een gegeven moment gestopt met eten en drinken. Ze heeft zich letterlijk uitgehongerd en is enkele weken later gestorven. Is dat niet verschrikkelijk?»

MIDDEL X

HUMO Wat is volgens u de makkelijkste en efficiëntste manier om zelfmoord te plegen?

NITSCHKE «Nembutal, zonder enige twijfel. Het is een ongecompliceerde en heel efficiënte manier om te sterven. Na enkele minuten val je in slaap, en naarmate de hoeveelheid Nembutal in je bloed toeneemt, vertraagt je ademhaling en overlijdt je aan een ademstilstand.»

HUMO En welke methodes raadt u resoluut af?

NITSCHKE «In de eerste plaats uiteraard de gruwelijke manieren, zoals ophanging, van een gebouw springen, je polsen doorsnijden of jezelf in het hoofd schieten. Maar er zijn nog een aantal andere manieren waarvan veel mensen denken dat ze heel efficiënt zijn, terwijl ze dat in werkelijkheid niet zijn, zoals een overdosis slaappil-

len. Daar ga je dus níet van dood. Vroeger stierf je daar wel vaak van, maar dat kwam omdat in de eerste helft van de vorige eeuw barbituraten als slaapmiddel werden gebruikt. Met de komst van benzodiazepinen in de jaren 60 kwamen er veel veiligere slaappillen op de markt. Van benzodiazepinen kun je een heel bord opeten, je zult niet sterven.»

HUMO De Nederlandse Coöperatie Vrije Wil raadt zijn leden het gebruik van 'middel X' aan. Weet u wat voor middel dat is?

NITSCHKE «Ik leid uit alles af dat het om natriumazide gaat. Ik vind het vreemd dat ze dat niet gewoon openlijk zeggen. Op die manier creëren ze een onrealistische verwachting en doen ze alsof ze over één of ander magisch poeder beschikken. Als mensen zouden weten dat het gewoon om natriumazide gaat, dat overal verkrijgbaar is, zou de Coöperatie Vrije Wil de voorbije jaren waarschijnlijk veel minder commentaar en kritiek hebben gekregen.»

HUMO Welke methode zou u zelf gebruiken als u ooit zou beslissen om uit het leven te stappen?

NITSCHKE «Ik ben wel geïntrigeerd geraakt door de Sarco: die kun je zetten waar je wilt om te sterven. In mijn geval zou ik kiezen voor de woestijn in het Noordelijk Territorium. Mijn laatste adem uitblazen op de plek waar het leven voor mij begonnen is, in een machine die ik zelf ontworpen heb: ik geloof niet dat ik mij een mooier afscheid kan inbeelden.» **■**

OP NAAR DE 100!
(met o.a. Philip Nitschke)
Eén, woensdag 3 juli, 21.15

Wie met vragen zit over zelfdoding, kan terecht bij de Zelfmoordlijn op het gratis nummer 1813 en op de website www.zelfmoord1813.be.